

ΕΝΟΥΜΑΣ

ΣΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΔΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΔΡ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 3 Ιουνίου 1907 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οίκουνον | ΔΟΥΛΟΙ: 4 | ΑΡΙΘ. 2234

Μή ζητᾶς στά λατινικά πῶς θὰ μιλήσεις
καλά γερμανικά. Ρώτα τὴν μάννα στὸ σπίν,
τὰ παιδιά στοὺς δρόμους, τὸν ἀπλοῦκὸν ἄδρωπο
στὸ παζάρι. Κοίταξέ τους στὸ στόμα πῶς μι-
λοῦν κ' ἔτοι γράφε.

ΛΟΥΘΕΡΟΣ

'Ο καλὸς γραφιὰς λέει καινούρια πρόματα
μὲ συνηθισμένες λέξεις.

SCHOPENHAUER

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΥΧΑΡΗΣ. "Η ε"Αριστη Δούλη" (συνέχεια).
ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. Τὸ χρῆμα τῆς μίννας.
ΔΙΙΜΟΣ ΝΗΣΙΟΤΗΣ. Πέντε μέρες στὴν Πόλη (τέλος)
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΜΕΛ. 'Αποκάλυψη.
ΧΥΔΑΙ ΣΤΙΓΗΣ. "Εργα καὶ ήμέσαι—Αρσάκειο.
ΠΕΤΡΟΣ ΦΙΛΙΑΣ. Νησιώτικη Ιωνί—Αρχιθέας.
ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΕΛΤΑΣ. Μάνες ήλιθεις—Τὸ Φαληρό.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. 'Ελπίδες Βοντζαλίδου, Λίκος Καρβούνης,
Ν. Ζαχαρίας.
ΠΑΡΑΙΡΑΦΑΚΙΑ — Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΘΗΜΟ.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

'Απὸ χρόνια τώρα, ἔτοι τὸ θυμήθηκα· οὔτε γιὰ
σιτάρι ἔκαμε, οὔτε γιὰ καλαμπόκι εἶταν, οὔτε γιὰ
κουκιά, οὔτε γιὰ τίποτες δὲ τι κι ὃν ἐσπερνε κανέ-
νας, πήγαινε τοῦ κάκου τίποτες δὲ ριζοβόλαγε σ'
ἴκειο τὸ μέρος.

Καὶ φύτησεν ἀγέρας δύνατός κι ἔγινε γαλασμός
κόσμου· καὶ γκρεμίστηκαν σπίτια καὶ χαθηκεν ἀ-
θρῶποι. Κ' ἥρθεν ὑστερα βροχὴ, καὶ ξεχείλισαν οἱ
ποταμοί, καὶ πνύγηκαν οἱ καλύβες, καὶ χαθηκαν
πολλὰ ζωντανά. Καὶ σὰν ἔφεζεν δὲ θεός τὴν μέρα,
βγῆκεν δὲ ήλιος, καὶ σκορπίστηκαν τὰ σύγνεφα, καὶ
τραβηγήτηκαν τὰ νερά, καὶ ξαναφάνηκεν ἡ γῆ, ἔ-
τοιμη νὰ δεχτῇ τὸ ἀλέτρι τοῦ καλλιεργητῆ καὶ νὰ
σπαρῇ καὶ ν' ἀποφέρῃ μυριοπλάσια.

Καὶ εἶπεν δὲ Ἀγγελος δὲ ἀγαθός·

"Τὸ ίδιο καὶ στὰ ἔθνη, σὰν ἔρθη ἡ ὥρα καὶ
στειρώσῃ ἡ κρίσιν τους, καὶ δὲν εἶναι γιὰ τὸ τίπο-
τες ίκανα, ἔρχονται δύσεγχοι καροί, οἱ ἔξωτεροι
κατατρεγμοί, οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοί καὶ τ' ἀνατρέ-
πουν, καὶ πάνω στὰ φείπια τους στήνεται κόσμος
νέος μὲ κρίσιν μεστωμένη, μὲ θέληση, δῆλος ζωὴ καὶ
δύναμη, καὶ δρᾶ, καὶ τὰ ἔργα του εἶναι μεγάλα καὶ
ξακουστά.

Καὶ οἱ δικλεχτοὶ ποὺ τὸν ἔκουγχνεν ἔπεσαν καὶ
τὸν προσκύνησαν κράζοντας, "Άλληλούτε, ἀλληλούτε
ἄλληλούτε, Μέγας εἶσαι Κύριε καὶ θαμαστὰ τὰ ἔρ-
γα σου".

Καὶ ξακολούθησεν δὲ Ἀγγελος·

"Ἐγὼ εἰμι ποὺ ὑπῆρχα, ποὺ ὑπάρχω καὶ ποὺ
θὰ ὑπάρχω. Μακάριος ποὺ δίνει ἀκρόβαση στὰ λόγια

μου καὶ πράττει σύφωνα μὲ τὶς δρυμήνες μου.

Καὶ εἶπεν.

"Τοῦτον ἔθνος ποὺ ἔκουσε τὰ ρήματά μου καὶ
βάδισε σύφωνα μὲ τὶς δρυμήνες μου, κ' ἔγινεν ὄνο-
μαστὸ καὶ πλούτισε καὶ πρόσθιψε καὶ κατακυρίεψε
τὴ γῆς. Κ' ἥρθεν ἡμέρες πονηρές τοῦ περιφρέστη-
κε, κι ἐπράξει τοῦ κεφαλιοῦ του, καὶ παραστράτησε,
καὶ ξέπεσε, κ' ἥρθεν ἀλλα ἔθνη ποὺ τὸ κατάχτη-
σαν καὶ τὸ ὑποδούλωσαν, καὶ ἡ ὑποδούλωσή του εἶ-
ταν τρομερή".

Καὶ εἶπεν.

"Καὶ πάλι πέρασαν καιροί, ποὺ εἶδε τὸ σκλά-
βο νὰ πλέκη στὸ αἷμα του, τὴν κόρην ν' ἀτιμάζεται
ἀπὸ τὸν τύραννο μπρός στὰ μάτια του, τὴ γυναίκα
του νὰ σφάζεται κι ἔκουσε τὸ βογγυπτό του, καὶ πό-
νεσαι στὴ θλίψη του, καὶ τὸν ἐλέφτερωσα καὶ τοῦδω-
κα μιὰ γωνιά γῆς γιὰ νὰ κατοικήσῃ ἐλέφτερος καὶ
τούπα.

"Αγάπησε τὴ γῆς αὐτὴ ὡστάν μητέρα σου· καλ-
λιέργησε την, λάτρεψε την καὶ σὺ καὶ τὰ παιδιά
σου, κι ὅλη σου ἡ γενιά, καὶ νῦσαι βέβαιος πῶς κ'
ἔκεινη θὰ σ' ἀγαπήσῃ καὶ θὰ σ' ἀνταμείψῃ μὲ χίλια
διὰ διαμαντικά, μὲ πλούτη ἀφονα, ποὺ θὰ σὲ κά-
μουν εὐτυχῆ, καὶ θὰ σου ξαναδώσουν τὴν ἀρχαία δό-
ξα, τὴν ἀρχαία σου τιμὴ καὶ ὑπόληψην.

"Μὰ δ σκλαβός πάλι, σὰν ἔποχτητε τὴ λερτεριά
του, ξέχασε τὴν προτερινή του ζήση, τὰ προτερινά
του βάσανα καὶ περηφρέστη, καὶ θιλησε νὰ γίνη
ψευτοφιλόσοφος, νὰ γίνη δικηγόρος, νὰ γίνη καλλι-
τέχνης, ψευτοποιητής, ζωγράφος, μουσικός, καὶ μὲ
μιὰ λέξη τεμπελης. Κ' ἔχτισε σκολειά, καὶ πλε-
ρώνει διασκαλους, καὶ περιφρόνησε τὴ γῆς τὴν ἀ-
γαθή, καὶ συχαθήσε τὰ πρόβετά του, καὶ πιθηπά-
τησε τὴν ποδιά τοῦ τσαγκαρη, κ' ἔφτυσε τὸ πρόσω-
πο τοῦ σιδερά, κ' ἔκαψε τὸν ἀργχλειό, κι ἐλεινο-
λόγησε τὴ γλώσσα του.

"Κ' ἥρθεν ἡμέρες, ποὺ σὰν ἔθνος ποιγήνει θέλει
ἔξοδα, ἔχει βασιλιά, ἔχει ὑπουργούς, ἔχει βουλή,
χρειάζεται στρατὸ καὶ τόσα όλλα, ποὺ δῆλα ἔχει ὑ-
ποχρέωση νὰ τὰ συντηρήσῃ δὲ ίδιος, κι ἐπειδής ἀδυ-
νατεῖ, φεύγει καὶ πάσι μακριά, πάσι στὴν ξενιτεία
νὰ ξαναϋποδουλωθῇ, νὰ χάσῃ τὸν ἀθωπισμό του,
τὴν ὑπόληψή του, τὴν τιμὴ του, τὸ δὲ τι κι ἔχει δόσιο
καὶ ιερό, κι ἀφίνει τὸ θεϊκό του δῶρο, τὴ γῆ του
τὴν ἀγαθή καὶ ρηγαζεῖ.

Καὶ οἱ δικλεχτοὶ μὲ μιὰ φωνή.

"Πέσε μας τὴ σωτηρία του, "Αγγελέ μας, καὶ
μεῖς θὰ τὸ μακροδιαλείσουμε, παύσε ξέρει, ίσως
καὶ μᾶς ἔκουσῃ καὶ σωθῆῃ".

Καὶ εἶπε·

"Αλλη σωτηρία γιὰ τὴν ὥρα δὲν ὑπάρχει· ἡ
μόνη ποὺ τοῦ μένει εἶναι νὰ συνηθίσῃ τὰ παιδιά του
πῶς ν' ἀφίσουν τ' ἀερολογήματα καὶ ν' ἀγαπήσουν

τὴ δουλιά, καὶ νὰ τὸ διδαχῆς πῶς καλλιεργεῖται ἡ
γῆ, πῶς βγαίνει τὸ φωμό, πῶς καὶ ἀπὸ ποὺ γίνε-
ται τὸ τυρί, τὸ βούτυρο, πῶς γίνενται τὰ σκουτιά,
κι δῆλα ποὺ χρειάζονται γιὰ τὸν ζύθωπο. Καὶ πρώ-
τα ἀπ' ὅλα νὰ γκρεμίσῃ τὰ σημερινά του σκολειά
πέρα, γιὰ χρόνια πολλά· καὶ νὰ στείλῃ τοὺς
διασκαλους νὰ γίνουν ζευγονάλατηδες, νὰ γίνουν χαλ-
κιάδες, νὰ γίνουν ζύθωποι χρήσιμοι, ποὺ νὰ προσφέ-
ρουν στὸ ἔθνος τους, κι δηγι περάστα πού κορο-
δεύοντάς το νὰ τοῦ ἀπομάζουν τὸ αἴτιο του".

Καὶ λαβαίνοντας τόντις προφητικά καὶ μεγα-
λόπερη ἔψη, μὲ φωνὴ πούτσεμ' ἡ γῆ καὶ συγκλο-
νίστουσαν γύρω τὰ βουνά, εἶπε·

"Αὐτὴ εἶναι· ἡ μόνη καὶ τελευταία μου σύβου-
λη. "Αν δὲν ἀκούσῃς καὶ τώρα, ἀλλοίμονό του. Θὲ
ἔρθουν ἡμέρες μαῦρες καὶ τρομερές, ἡμέρες πόνου καὶ
στεναγμοῦ, ποὺ θὲ κυνηγηθῇ, θὲ γυμνωθῇ. Θὲ πο-
δοπατηθῇ, θὲ πεινάσῃ. Θὲ γίνη τὸ σκούπιδο τῷ
λαὸν τῆς οἰκουμένης, καὶ θὲ μετανοήσῃ καὶ θὲ μ'
ἐπικαλεσθῇ καὶ θὲ κλαψή τότες πικρά, μὲ κανεὶς
δὲ θὲ συγκινηθῇ στὰ δικαιριά του, κανεὶς δὲ θὲ συμ-
πονέτη στὴ θλίψη του.

Καὶ ταῦτα λέγοντας ἔξαρανίστηκε.

Οι δὲ δικλεχτοὶ πούχαν τὴν τιμὴ νὰ τὸν ἀ-
κούσουν, ἔπεσαν καταγίς καὶ προσκυνώντας τὸν ἔ-
κραζαν.

"Αγιος, ἀγιος, ἀγιος, Κύριος Σεβασθή, ποὺ κα-
τοικεῖς στους ούρανους καὶ προλέγεις τὰ τρομερά..

Guergueh 28/3/907.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΜΕΛ

ΧΥΝΟΠΩΡΙΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Καὶ θέλεις μα καὶ μὲ ποθεῖς...
Κι' ἀντὶς τὸν δῆψη χρωπή δ πόθος νὰ σου πλάσῃ,
σου φέρνει μαύρη δάκρυαν καὶ μοῦ γολιάς· τὸ ξέρω.
"Ερρέεις μάτι θλιβερό στὴ φύση ποὺ πεθίνει,
είδες θελό τὸν ούρανον καὶ τοῦ Βαρεᾶ τ' ἀγέρι,
ὅπου τὸ Βῆραχ τούρες μὲ μαρμένα φύλλα
σου στόλισε τὸ διάδρομο σου· φωνὴ παραπονιάρα
στὸ διάδημα σου φιθύρισε πονετικό τραγούδι
καὶ μοῦ συγνέιστες γιατί; σὰν τί κακό νὰ σούπε
ἡ φύση ποὺ μαρτίνεται, η φύση ποὺ γλωμάζει;

Κ' η φύση ποὺ μαρτίνεται κι ἡ φύση ποὺ γλωμάζει
σουπέ, ἀπίδια μου γλωμή, πῶς τὶ ζωή μου μοιάζει
κι ἀνατοιχίλια πένθιμη σου πέρχεται τὸ σῶμα.

Καὶ γῶ ποὺ μέσα σ' δῆλα αὐτὰ ξενοίγω μαύρη ἀλτήσια,
ἔγω ποὺ έθεμειλιώτας τη νόηη μου γιὰ σένα—
δῆλο δὲ βρίτικω νὰ σου πῶ ἀπόδια μυρούδι
ποὺ κλείνεις μεσά του καχμά κι ἀπελπισία καὶ μνήμα:
"Αλλοιμόνο στὸν πόθο σου καὶ πτύνειρό μας κρήμα.

ΕΛΠΙΔΑ Α. ΒΟΝΤΖΑΛΙΔΗ

